
Katedra Teorii Literatury Uniwersytetu Łódzkiego

Biuletyn Polonistyczny 9/25, 85-94

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

5. KATEDRA TEORII LITERATURY UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO

A. Organizacja Katedry

Katedra Teorii Literatury obejmuje dwa Zakłady: Zakład Teorii Literatury i Zakład Wiedzy o Filmie; ponadto w ramach zajęć Zakładu Teorii Literatury zajmuje się naukowo i dydaktycznie teatrologią (zgodnie z zaprojektowanym w planach rozwojowych Katedry przyszłym Zakładem Sztuki Teatralnej).

Przy Katedrze Teorii Literatury utworzona jest Poradnia Języków Obcych dla ułatwienia magistrantom i doktorantom korzystania z lektury naukowej w językach obcych (jęz. rosyjski, angielski, niemiecki, francuski, włoski, serbski). Przy Zakładzie Teorii Literatury utworzona jest Pracownia Bibliografii Teorii Literatury (z której już dzisiaj korzystają studenci).

Przy Zakładzie Wiedzy o Filmie utworzona jest Pracownia Dokumentacji Filmowej, Fotograficznej i Magnetofonowej.

Ponadto Katedra posiada i prowadzi Archiwum w 3 działach: literatury, teatru i filmu oraz Archiwum w zakładzie dokumentacji organizacyjnej i dydaktycznej.

B. Skład osobowy Katedry

Kierownik Katedry	- prof. Stefania Skwarczyńska
Adiunkt Katedry	- dr Stanisław Kaszyński
Kierownik Zakładu Teorii Literatury	- prof. Stefania Skwarczyńska
Adiunkci Zakładu	- dr Jerzy Rozentel, dr Teresa Cieślowska
St. asystent Zakładu	- Henryk Pustkowski
Kierownik Zakładu Wiedzy o Filmie	- doc. Bolesław Wł. Lewicki
Adiunkt Zakładu	- dr Pola Wert
Technik Zakładu	- ob. Eugeniusz Łabieniec.

C. Główne kierunki badań naukowych

Katedra Teorii Literatury specjalizuje się w dalszym ciągu w następujących kierunkach badań naukowych: teorii literatury, sztuki filmowej i dramatyczno-teatralnej. W ramach tych kierunków Katedra koncentruje się na następujących problemach badawczych:

- 1) charakter i budowa dzieła literackiego, filmowego i dramatyczno-teatralnego, a w szczególności: problemy genologiczne i problemy warsztatu sztuki literackiej, filmowej i teatralnej,
- 2) zagadnienia metodologii badań literackich i filmowych,
- 3) konieczne do badań teoretycznych prace historyczne, genetyczno-porównawcze, edytorskie, bibliograficzne itp.

D. Publikacje

Publikacje i prace przygotowane do druku

Prof. Stefania S k w a r c z y ń s k a

1. Teoria Badań literackich za granicą, Wybór, rozprawa wstępna, komentarze S. Skwarczyńskiej. T. I. Romantyzm i pozytywizm. Cz.1 Kierunki romantyczne i przedmarksowska rosyjska szkoła realizmu. Kraków 1965.
2. Z paryskich materiałów mickiewiczowskich (dokumenty, problemy, zagadki). Pamiętnik Literacki 1964, z.3
3. Nieznany list Sienkiewicza. Ruch Literacki 1965 nr 4/31/
4. Rec.: La littérature comparée en Europe orientale. Budapest 1963. "Zagadnienia Rodzajów Literackich" 1965 tom 8 z.1
5. L'esthétique symbolique de Słowacki dans la Génèse par l'Esprit et sa convergence avec celle de Ch. Fourier (do Księgi pamiątkowej ku czci M. Brahmery)
6. Un problème fondamental méconnu de la génologie - "Zagadnienia Rodzajów Literackich" tom 8 z.2
7. Z polskich autografów w świetnym albumie Felicji Modjeskiej (do Księgi ku czci A. Grzymały-Siedleckiego)

8. Wileńska inscenizacja "Nie-Boskiej Komedii" w 1925 r. (do tomu: S. Skwarczyńska, W kręgu wielkich romantyków polskich)
9. Uzupełnienia ikonograficzne do inscenizacji "Nie-Boskiej Komedii" w Łodzi w 1925 r. (do tomu: S. Skwarczyńska, j.w.)
10. Kleiner Juliusz (1886-1957), historyk i teoretyk literatury (dla Polskiego Słownika Biograficznego)
11. Wstęp do nauki o literaturze, tom III. Warszawa 1965
12. W kręgu wielkich romantyków polskich (tom studiów oddany do druku)
13. Obrazy ukryte w Wielkiej Improwizacji i ich znaczenie dla horyzontów poetyckich arcydramatu (do tomu: S. Skwarczyńska, W kręgu wielkich romantyków polskich)
14. Książka na codzień i od święta. "Słowo Powszechne" 1965.

Doc. dr B.W. L e w i c k i

1. U podstaw porównawczych badań nad sztuką. "Kwartalnik Filmowy" 1965, nr 1
2. Formuła struktury estetycznej filmu (do "Zeszytów Naukowych" U.Ł.)
3. Literatura i film - (książka dla wyd. "Wiedza Powszechna").

Dr S. K a s z y ń s k i

1. Pamiętnik T. Rittnera, Opracowanie (fragmentu) z przypisami. "Życie Literackie" 1964, nr 34
2. Przeszłość i teraźniejszość Łodzi Teatralnej. "Osnowa" 1965
3. Schillerowska inscenizacja "Burzy" Szekspira w Łodzi. "Zeszyty Naukowe U.Ł." S.1 z.39
4. Z perspektywy lat piętnastu (o 15 latach działalności Teatru Nowego w Łodzi). "Nowa Scena" 1965, nr 1 (45)
5. Pierwsze sezony (o działalności Teatru Powszechnego w Łodzi). Wyd. Teatru Powszechnego, Łódź 1965
6. Bermann Bahr (1863-1934) (artykuł o życiu i twórczości). Program Państwowego Teatru im. Jaracza (marzec 1925) do sztuki "Koncert"

7. Z dziejów sceny narodowej (o teatrze kaliskim). W: V Kaliskie spotkania teatralne. Album wyd. przez Komitet V Kaliskich Spotkań Teatralnych, Kalisz 1965, nr 1
8. Teatr Łódzki w latach 1945-1962 (ukończona praca habilitacyjna)
9. Polsko-austriackie stosunki teatralne 1) wersja niemiecka na Kongres Teatrolologiczny w Wiedniu i 2) wersja polska do publikacji.
10. O Pamiętniku Tadeusza Rittnera (szkic), Pamiętnik (opracowanie) i fragment powieści Drzwi zamknięte (tłum. z niemieckiego). "Życie i Myśl" 1965

Dr J. R o z e n t a l

1. Szekspirowska dramaturgia scen z nadrzędnego planu w precyzacji młodopolskiej. "Zeszyty Naukowe U.Ł." S.I, z.39
2. Kształtowanie stylu wypowiedzi w dramatach Wyspiańskiego według wzorów obcych (w druku; "Zeszyty Naukowe U.Ł.")
3. Wykaz prac S.Skwarczyńskiej (współautorstwo). "Prace Polonistyczne", seria XX, Łódź 1964

Dr Teresa C i e ś l i k o w s k a

1. Pisarstwo Teodora Parnickiego. Warszawa 1965
2. Niektóre problemy powieści współczesnej (w druku; "Zeszyty Naukowe U.Ł.")
3. Niektóre funkcje kompozycyjne monologu wewnętrznego we współczesnej prozie narracyjnej
4. Powstanie i rozwój Katedry Teorii Literatury U.Ł.(w druku; "Zeszyty Naukowe U.Ł.")
5. Warsztat współczesnej prozy narratywnej - rozprawa habilitacyjna w przygotowaniu
6. Wykaz prac S.Skwarczyńskiej (współautorstwo). "Prace Polonistyczne" seria XX, Łódź 1964

Dr Pola W e r t

1. Słowno-obrazowa natura fabularnego widowiska telewizyjnego. "Kwartalnik Filmowy" 1965, nr 1
2. Podstawy typologii widowiska telewizyjnego. W: Styl i kompozycja. Wrocław 1965
3. Widowisko telewizyjne jako forma podawcza epiki literackiej. Tamże.
4. Polskie publikacje o telewizji w latach 1960-1965. "Kwartalnik Filmowy" 1965, nr 3
5. Z zagadnień tworzywa słownego i jego form podawczych w widowisku telewizyjnym (w druku; "Zeszyty Naukowe U.Ł.")
6. Kompleksy antynaukowe i nieporozumienia (dla "Przeglądu Humanistycznego")
7. Pojęcia teoretycznoliterackie w teorii filmu fabularnego (do Serii Teoretycznej IBL)
8. Łódź na telewizyjnym ekranie.- Historia Łódzkiego Ośrodka Telewizyjnego w l. 1956-1966 (w przygotowaniu dla Wydawnictwa Łódzkiego)
9. Związki formy artystycznej filmu fabularnego z rzeczywistością społeczno-historyczną (tytuł ramowy pracy habilitacyjnej - etap zbierania materiałów).

Mgr Ewa S i e m i ń s k a

1. Literackie analizy S.Eisensteina. "Kwartalnik Filmowy" 1965, nr 1
2. Problematyka badawcza Zakładu Wiedzy o Filmie U.Ł. "Kwartalnik Filmowy" 1965, nr 1
3. Zastosowanie metody analizy dzieła filmowego w badaniu dzieła literackiego na przykładzie "Bram raj" J. Andrzejewskiego. "Zeszyty Naukowe U.Ł." S.I z.41.
4. Żeromski w filmie. "Odgłosy" 1965, nr 2
5. Filmowa teoria Bolesława Lewickiego. "Odgłosy" 1965, nr 11
6. Film we włókienniczej Łodzi. "Odgłosy" 1965, nr 14
7. Krakowski festiwal. "Odgłosy" 1965, nr 25 i 26

Mgr Henryk P u s t k o w s k i

1. Kontynuowanie pracy nad rozprawą doktorską Metaforyka najmłodszej poezji polskiej

2. Jeszcze o gramatyce poezji (do Księgi referatów IV Ogólnopolskiej Konferencji Młodych Teoretyków Literatury).
3. Lingwistyczna interpretacja niektórych wierszy M. Białoszewskiego (w druku; "Zeszyty Naukowe U.Ł.")
4. O tzw. związaniu asocjacji (przygotowane do druku)
5. Dramatyczna funkcja dialogu w polskiej liryce współczesnej - referat na V Konferencję Teoretycznoliteracką Pomocniczych Pracowników Naukowych Polonistyki
6. Szkatułka poetycka 1964. "Osnowa" 1965

Sławomir Ś w i o n t e k (stażysta od r.akad.1965/66)

1. Paraboliczność struktury scenicznej "Pierścienia Wielkiej Damy" C.K.Norwida - Referat na V Ogólnopolską Konferencję Młodych Teoretyków Literatury.
2. Szkatułka grupy autentystów kieleckich (rec.). "Odgłosy" 1965 nr 42

E. Pracownia bibliografii teorii literatury

Kierownik: dr Teresa Cieślikowska, patronat prof.S.Skwarczyńska, inni pracownicy na zasadzie umów o prace zleczone.

Obecnie bibliografia teorii literatury liczy ok. 4500 haseł bibliograficznych i jest w swej części uporządkowanej oddana do użytku magistrantów i doktorantów.

Pracownia dokumentacji filmowej, fotograficznej i magnetofonowej

Kierownik doc. B.W.Lewicki, współpracownicy: dr Pola Wert, mgr Ewa Siemińska i st. technik E.Łabieniec.

Filmy i fotografie wybranych uroczystości uniwersyteckich (promocje doktorskie, inauguracja, 20-lecie Uniwersytetu 20-lecie filmu w Polsce Ludowej, wręczanie nagród Ministerstwa pracownikom nauki)

Filmy i fotografie z życia Katedry Teorii Literatury.

Zdjęcia i taśma magnetofonowa z Konferencji Komisji Rzecznawców w sprawie programu studiów polonistycznych.

Biblioteka Katedry

Biblioteka prowadzona jest w 3 działach: a) ogólnym (teoria literatury i nauki pomocnicze), b) filmoznawstwa (przy Zakładzie Wiedzy o Filmie) i c) teatrologii (z myślą o projektowanym Zakładzie Sztuki Teatralnej).

- 1) Liczba tomów w roku sprawozdawczym: 3 943 vol.
- 2) Liczba nabytków: 769 vol.
- 3) Liczba czytelników: 100
- 4) Czasopism bieżących krajowych i zagranicznych 470 vol.

Archiwum Katedry gromadzi dokumenty w 3 działach: a) literatury, b) filmoznawstwa i c) sztuki teatralnej. Składają się na nie następujące materiały: teksty rękopiśmienne, odpisy maszynowe rzadkich lub nieopublikowanych pozycji, druki unikalne, mikrofilmy trudno dostępnych tekstów, fotokopie, materiały ikonograficzne (afisze, programy teatralne, partytury filmowe, fiszki filmowe, pamiątki itp.) ponadto dokumenty prac organizacyjnych i dydaktycznych Katedry.

F. Liczba magisteriów (tematy prac magisterskich)

Zakład Teorii Literatury

(pod kierunkiem prof S. Skwarczyńskiej)

1. Barbara Górka - Inscenizacje szekspirowskie po drugiej wojnie światowej w Łodzi
2. Stefania Janiak - Warsztat artystyczny J. Iwaszkiewicza na podstawie małych form prozatorskich w dwudziestoleciu międzywojennym.
3. Ewa Moskalówna - Problemy współczesności w Teatrze Nowym w okresie przedpaździernikowym za dyrekcji K. Dejmka w latach 1954-1956
4. Mirosława Król - Teatr Powszechny w Łodzi za czasów dyrekcji K. Adwentowicza w latach 1948-1950
5. Zdzisława Pieczyńska - "W pustyni i w puszczy" (zarys monograficzny)
6. Zofia Siuda - Sylwetka reżyserska K. Rychłowskiego

7. Sławomir Świontek - "Pierścień wielkiej damy" w świetle teorii dramatu C.K.Norwida
8. Jolanta Tryzma - Problematyka twórczości T.Różewicza na podstawie tomów: "Niepokój" i "Czerwona rękawiczka"
9. Henryk Czarnecki (eksternista) - Próba charakterystyki twórczości dramatycznej S.Mrożka

Zakład Wiedzy o Filmie

(pod kierunkiem doc. B.W.Lewickiego)

1. Paweł Dolewski - Spory o scenariusz filmowy w polskiej krytyce filmowej po wojnie
2. Elżbieta Drecka - Model rzeczywistości w powieści i filmie "Popiół i diament"
3. Jadwiga Fabiańska - Struktura dialogu w powieści i filmie "Popiół i diament"
4. Bronisława Kliombka - Problematyka narracji literackiej i filmowej "Popiołu i diamentu"
5. Bogumiła Miszkiewicz - "Popiół i diament" jako powieść i jako film. Motywy i wątki
6. Alicja Ogińska - Przekrój środowiskowy rzeczywistości przedstawionej "Popiołu i diamentu"
7. Violetta Pyczewska - Wybrane zagadnienia stylistyczne powieści i filmu "Popiół i diament"
8. Gabriela Rajchert - Rola konfliktu w "Popiele i diamentcie" (powieść i film)
9. Hanna Wysocka - "Popiół i diament" w świetle krytyki literackiej i filmowej
10. Maria Kokorzecka - Styl, stylistyka i stylizacja w filmach A.Wajdy
11. Ewa Fuchs - Wersja filmowa opowiadania Iwaszkiewicza "Matka Joanna od Aniołów"
12. Magdalena Dietrich - eksternistka - Adaptacje filmowe polskiej klasyki literackiej ("Zemsta" i "Szkice węglem")

W sumie w specjalizacjach prowadzonych w ramach Katedry Teorii Literatury uzyskało magisterium 22 osoby, w tym 2 eksternistów.

G. Ilość doktoratów (tematy prac doktorskich)

Zakład Teorii Literatury
(promotor prof. S. Skwarczyńska)

przewody doktorskie w toku:

1. Lech Budrecki - Wypowiedzenie autorskie
2. Anna Frydrychs - Problematyka roman-fleuve, powieści - rzeki
3. Zdzisław Jastrzębski - Twórczość okupacyjna jako kontynuacja i rozwinięcie tradycji literackiej międzywojennej
4. Henryk Pustkowski - Struktura metafory w najnowszej liryce polskiej
5. Andrzej Starzycki - Problem integracji w polskich powojennych badaniach literackich
6. Elżbieta Wróblewska - Zagadnienie czasu w liryce
7. Zygmunt Grosbart - (promotor prof. S. Fiszman) - Przekłady poezji A. Mickiewicza na jęz. rosyjski
8. Jan Marszałek - Program i poetyka "Kwadrygi"

Zakład Wiedzy o Filmie
(promotor doc. B. W. Lewicki)

przewody ukończone:

1. Pola Wert - Charakter rodzajowy fabularnego widowiska telewizyjnego (obrona, 18.XII. 1964)

przewody w toku:

1. Barbara Mruklik - Estetyczna i semantyczna problematyka warstwy językowej w dziele filmowym
2. Maria Bystrzycka - Wychowawcze wartości teorii S. Eisenszteina
3. Ewa Nagurska-Liwińska - Polska publicystyka filmowa okresu przedwojennego 1930-1939
4. Maria Kornatowska - Włoska krytyka filmowa lat ostatnich
5. Marian Wdówka - Film fabularny w telewizji szkolnej
6. Jerzy Jankowski - Recepcja "Popiołu i diamentu" - powieści i filmu

7. Ewa Siemińska - Elementarne kategorie semantyki filmowej
8. Zdenek Smejkal (Czechosłowacja) - Metodologia badań filmowych w dorobku teoretycznym S.Eisens-teina

W sumie w Katedrze Teorii Literatury zakończono w roku akademickim 1964/1965 1 przewód doktorski, w toku jest ich 16.

W przygotowaniu 4 rozprawy habilitacyjne:

- 1) Dr Stanisław Kaszyński - Teatr Łódzki 1945-1965
- 2) Dr Maria Jasińska - Powieść biograficzna
- 3) Dr Teresa Cieślikowska - Warsztat współczesnej prozy narratywnej
- 4) Dr Jerzy Rozental - Kierunki stylistyczne w prozie polskiej lat 1918-1928